

Tôn giáo là l s ng c a con ng i. N u không có đ c tin tôn giáo loài ng i đã chém gi t l n nhau đ n dĩ t ch ng t th i xa x a nh t c a l ch s ch ng còn đ n ngày nay. Không có tôn giáo nào x u, ch có nh ng k l i đ ng đ c tin tôn giáo đ m u c u quy n l i riêng t m i x u. Trong m y ngày qua c th gi i đã chú ý theo dõi các v bi u tình r t đ ng t i n c Iran theo ch đ th n quy n H i giáo, vào đ p có cu c b u c T ng Th ng ngày th sáu 12-6 tu n tr c. Đây là m t chuy n hi m có n c này, các phe đ i l p công khai bi u tình l n đ ng h c các nhân v t đ i l p ra tranh c ch ng đ ng kim T ng Th ng Mamoud Ahmadinejad, m t k đ c tài khét ti ng th gi i. Ahmadinejad thù ghét Do thái, th xóa tên Israel trên b n đ th gi i, m i đây còn tuyên b v Hitler tàn sát ng i Do Thái ch là m t chuy n b a đ t, không có th t.

Ng i có uy th nh t ra tranh c T ng Th ng Iran l n này là ông Hossein Mousavi, ch tr ng c i cách ch đ . Hàng ch c ngàn ng i Iran đã xu ng đ ng ng h ông t ba ngày tr c ngày b u c . Các phóng viên M đã ch ng ki n t i ch và nh ng hình nh “s ng” trên màn hình TV truy n đi kh p th gi i đã cho th y m t s l : m t r ng c xanh đã đ c đ ng lên (trái v i m u qu c k Iran), đ c bi t có r t nhi u thanh niên và ph n đã tham d , lên ti ng đòi dân ch .

Trong lúc b phi u, tin c a phe đ i l p cho bi t s phi u ngang ng a gi a Mousavi và Ahmadinejad, nh ng sau khi các phòng phi u đóng c a, chính ph Iran loan báo Ahmadinejad đã th ng v i đa s l n 80% s phi u b u, trong khi C nh sát dần ra tăng c ng b trí kh p th đô Tehran và các thành ph khác. Nh ng ngay hôm đó qua đ n đ u tu n này các cu c bi u tình t cáo gian l n b u c đã bùng n t Th đô và m t s th tr n khác. Ng i bi u tình n i l a đ t, đ p phá các c a ti m. C nh sát ch ng b o lo n xông ra đ p bi u tình. Chính quy n ngăn ch n m ng Internet ng i bi u tình tr c đó v n dùng đ liên l c và kêu g i t p h p nh ng đ a đi m khác nhau. Nh ng các cu c bi u tình v n ti p t c và s ng i tham d đã gia tăng đ n hàng trăm ngàn. Đây là nh ng cu c bi u tình ch ng chính quy n t h i nh t t h n m y ch c năm qua t Tehran. Iran có 79 tri u dân, tình hình kinh t sa sút n ng, th t nghi p lan tràn, ti n t l m phát, 9,200 rials (ti n Iran) đ i đ c m t đô la M .

Đ u tu n này lãnh t t i cao Iran là Đ i tr ng giáo Ayatollah Ali Khamenei đã ra l nh đi u tra v “gian l n b u c” nh các v t cáo c a các đ i th tranh c đã nêu ra. Đây là m t b c ngo t khá l l ng vì ngay sau khi cu c đ u phi u k t thúc 3 ngày tr c, Khamenei đã hô hào toàn dân h u thu n cho Ahmadinejad coi nh k t qu cu c b u c là “thiên đ nh”. Đài TV chính th c nh c l i nguyên văn l nh c a Khamenei “ch đ o H i đ ng Giám h c u xét l i t cáo c a Mousavi nói có gian l n b u c”. Quy t đ nh này đã có sau khi Mousavi vi t m t b c th gi i đ n H i đ ng Giám h và đã h i ki n v i Khamenei, ng i có quy n hành r t l n h u nh không có gi i h n nào v v i c cai tr đ t n c. Đ i tr ng Khamenei có H i đ ng Giám h g m 12 ch c s c là c quan t i cao ch đ o chính ph . Ch c v T ng Th ng ch đ t ra đ ti n liên l c v i th gi i bên ngoài, ch không có quy n hành g i thi t th c. Tóm l i đó là m t anh bù

nh n ch  gi i b ng nh ng v i b n ngo i.

Thi t t  ng c ng n n nh n l i l ch s  nước Iran (H n v n g i l  Ba T , xuất ph t t  ch  t c Perse). T  trước k  nguy n T y l ch h ng tr m n m, theo truy n thuyết d n t c Ba T  g c t  c c b  t c Aryan (    n)   v ng Caucasus. Đ c Quốc X  c a Hitler c ng t  nh n l  g c Aryan. Năm 558 (Trước CN) Đ  qu c Ba T  thành h nh   l nh th  Iran ngày nay dưới Tri u đ i c a Cyrus Đ i đ . G i l  Đ  qu c v  l c đ  qu n đ i Ba T  r t m nh đ  chi m t t c  v ng Trung Đ ng c a ng  i   r p   b  bi n Đ a Trung H i lan r ng đ n m t ph n nước  i C p, v  to n b  nước Th  Nh  K    phía B c, c n phía Đ ng Đ  Quốc Ba T  chi m c  Afghanistan v  Pakistan đ n t n bi n c  ng  n Đ . Theo truy n thuyết d n  n c ng thu c g c Aryan. Tuy nhiên Đ  qu c Ba T  ch  t n t i c  24 năm. Năm 334 (TCN), Alexander vua nước Macedonia v i 35,000 qu n tinh nhu  đ  đ nh b i qu n đ i Hy Lạp v  qu n đ i Ba T , tr  thành Đ i đ  c a m t v ng l nh th  r ng l n t  Hy L p cho đ n to n b  l nh th  c a Đ  qu c Ba T    Trung Đ ng.

T  Th  k  7, d n Ba T  theo H i giáo. Hiện nay Iran c  86% theo h  Shi-a, 10% theo h  Sun-ni. Th i c n đ i c  nhi u bi n chuy n đ ng ch  ý. Trong Th  chiến II, Iran theo phe Tr c c a Hitler n n n m 1941, qu n Đ ng minh đ  b  chi n đ ng Iran, buộc Quốc v  ng l c đ  ph i nh  ng ng i cho Th i t  làm vua với danh hiệu Quốc v  ng Pahlavi. V  vua n y ch  tr  ng theo n n văn minh  u ch u n n c c tr  ng l o H i giáo trong nước r t t c gi n. Năm 1979, Đ i Tr  ng l o H i giáo Shi-a Ayatollah Ruhollah Khomeini t  b n ngo i đ  x i gi c d n trong nước ph  h a v i s  n i l n c a c c tr  ng l o H i giáo, l t đ  Pahvali khi n  ng n y ph i l n phi c  bay sang M  t  n n. C c cách mạng H i giáo ở Iran thành c ng v  Khomeini tr  v  l m L nh t  T i cao c a nước này, v i m t ch  đ  T ng Th ng b  nh n. Khomeini t  tr n th ng 6 n m 1989, Ayatollah Ali Khamenei l n thay th  l m L nh t  tinh thần cho đ n hiện nay.

T nh h nh ngày nay li u c  l m Iran thay đổi g i hay không? C c cuộc biểu t nh quyết liệt của sinh viên Iran trong m y ngày qua khi n người ta h i t  ng đ n C c cách mạng H i giáo năm 1979 do Đ i tr  ng l o Khomeini gây ra. T i th  hai c c cu c biểu t nh lan r ng, đ n s ng th  ba ph t ng n ch nh th c c a H i đồng Gi m h  loạn b o H i đ ng s  ki m phi u l i m t s  gi i h n c c ph ng đ u phi u b  t  c o l  gian l n. N i cách kh c đ  l  s  x c nh n c  gian l n. L i t y n b  n y được đưa ra ngày sau khi c  tin ch nh th c cho biết 7 ng  i bi u t nh đ  b  d n qu n nh  nước b n ch t.   c c nước H i giáo, khi ng  i tranh đ u b  b n ch t l  c  nhi u chuy n r c r i. C c phe đ i l p đ  đ n k t l i thành m t kh i. L nh t  Mousavi t y n b  kh ng ch p nhận đ m phi u l i v i th ng phi u,  ng đ i t  ch c b u c  l i. D n bi u t nh ho n h  t n thành.

Ngày sau đ  nh  c m quy n Iran ra l nh gi i h n m i k y gi  l m việc cho gi i truy n th ng ng  i qu c kh ng được ra ngo i đường l m ph ng s  t i ch  v  c m d ng c c đ ng c  l n c c

c   i m l  i (website), nếu vi phạm s  b  x  theo luật. Các k y gi  ngo i qu c   u b     i ra kh i Iran. Nh ng   n s ng Th  t  17-6 theo gi  M  v n c  nh ng h nh  nh ng  i bi u t nh xu ng   ng   ng   t c c   ng ph  Tehran, do c c ph ng vi n t i t  (iReport) sinh viên v  thanh niên th c hiện qua cell phone khi n c  th  gi i theo   i t ng gi  ph t. Ngay ch nh  ng Mousavi c ng l n Internet v i website riêng    k u gọi bi u t nh vào s ng Th  n m 18-6.   y l  m t s  th ch th c tr c tiếp   i v i L nh t  T i cao c a ch     Th n quy n Iran.

L a    ch y   n g n th ng thu c s ng l n nh t   Trung   ng, với nh ng h u quả kh ng th  n o l  ng trước. Qu n   i M  được l nh c nh gi c, kh ng    b  l i cu n vào m i h a n y.